

Novi Matjažur

Leto II - Štev. 12 (36)
UREDNIŠTVO IN UPRAVA
Čedad - v/a IX Avgosto 8
Tel. (0432) 7 13 86
Poštni predal Čedad štev. 92
Casella postale Cividale n. 92

ČEDAD 15.-30. junija 1975
Autorizz. Tribun. di Trieste n. 450
Izdaja ZTT
Tiskarna R. Liberale - Čedad

Izhaja vsakih 15 dni
NAROČNINA: Letna 2000 ltr
Za inozemstvo: 3000 ltr
Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska
Trst 11-5374

Odgovorni urednik: Izidor Predan
Za SFRJ žiro račun
50101-603-45361
• ADIT • DZS, 61000 Ljubljana,
Gradišče 10/II - Telefon 22-207

Sped. in abb. post. II gr./70
Poštnina plačana v gotovini
Posamezna številka 100 ltr

Rezultati zadnjih volitev v Beneški Sloveniji imajo zgodovinski pomen

DC IZGUBILA OBČINE GRMEK, SOVODNJE, SREDNJE, PRAPROTNO IN GORJANE
CHIABUDINI (DC) IN NAPOLI (PSDI) IZVOLJENA V POKRAJINSKI SVET. PETRIČIČ (KPI) PODVOJIL
GLASOVE. DOBRO SE JE UVELJAVIL MARINIG (PSI)

Na nedeljskih volitvah, kakor po vsej Italiji, premik na levo tudi v Beneški Sloveniji. Mladi, ki so prvič volili, niso razočarali tistih, ki so od njih pričakovali bolj odločen glas na levo. Tudi nekaj starejših, tradicionalnih volivcev Krščanske demokracije, je oddalo svoje glasove naprednejšim delavskim strankam. To nam kažejo rezultati občinskih in pokrajinskih volitev v Beneški Sloveniji. Kandidata komunistične partije Italije in PSI prof. Petričič in prof. Marinig sta se dobro uveljavila. Glavni delavski stranki sta lepo napredovali tudi v tistih občinah, kjer sta prej prejemale neznatno število glasov. V volilnem okrožju Špeter Slovenov ob Nadiži je dobil Petričič 704 glasove, kar je še enkrat toliko kot pred petimi leti, prof. Marinig pa 835. Tem levim glasovom je treba prišteti še one, ki jih je dobil socialdemokratski kandidat Napoli, ker ljudje verujejo v etiketo socializma. Napoli je dobil 1221 glasov in je bil izvoljen. Krščanska demokracija bi bila doživela še večji poraz, če bi ne bila kandidirala za pokrajinski svet človeka, ki je javno pokazal določeno odprtost do našega narodnostnega problema in pripravljenost, da se ta problem vsaj začne resno preučevati,

ker dejansko obstaja.

Za občinske kandidatne liste Krščanske demokracije niso volivci tako glasovali, kakor so glasovali za pokrajinski svet, posebno ne tam, kjer so lokalni voditelji proti odprtosti do naših problemov. Nagradili so kandidata stranke Chiabudinija, ki je bil izvoljen v pokrajinski svet in kaznovali lokalne liste, ki so jih sestavljali ljudje, ki niso dajali jamstva za napredek in demokratični razvoj v naših dolinah. Od osmih občin vzhodne Beneške Slovenije, ki sestavljajo gorsko skupnost Nadiških dolin, je Krščanska demokracija izgubila štiri občine, in sicer Grmek, Srednje, Sovodnje in Praprotno. Le za las ni padel tudi Špeter Slovenov ob Nadiži, glavna občina naših dolin, kjer se je postavila po robu združena levica: komunisti, socialisti, napredni socialdemokrati in neodvisni demokrati.

V Grmeku in v Sovodnjah je Krščanska demokracija izgubila občini prvič po 29 letih upravljanja. Najbolj pekoč poraz je doživela v Grmeku, kjer se je predstavila kot alternativa lista Obnova, katero so podprla kulturna društva naših dolin. Ta lista je bila predmet grobih napadov tudi s strani nekega videmskega

dnevnika, posebno pa lokalnik voditelj Krščanske demokracije. Rezultat: za demokratskega pokrajinskega kandidata Chiabudinija, katerega intervju je objavil Novi Matjažur pred volitvami, so oddali v Grmeku 343 glasov, lokalna občinska lista stranke, v kateri so bili tudi socialdemokratski elementi, je prejela 114 glasov, napredna lista pa je dobila kar 251 glasov.

Težko je opisati navdušenje ljudi nad uspehom demokratičnih si v Grmeku Prav tako je tudi v Sovodnjah, kjer je dobila večino združena levica, ki bo imela 10 svetovalcev proti petim, medtem ko jih bo v Grmeku imela lista Obnove 12 proti trem. Prav tako je lista združene levice, katere nosilec je bil socialdemokratski pokrajinski kandidat Napoli, v Praprotnem dobila občino z večino 3 glasov. V Srednjem so dobili občino socialdemokrati in bo Krščanska demokracija v manjšini. Tudi tu se je dobro uveljavila lista Obnove, a na žalost ni bil izvoljen noben kandidat, ker so se razpršili glasovi na četrto listo, ki so jo v zadnjem trenutku predstavili desidenti Krščanske demokracije. V Bardu, v zapadni Benečiji, je dobila krajevna lista, katero so sestavljali napredni in zavedni elementi, 252 glasov, v Fojdi so na drugem mestu komunisti.

Kljub napredku smo z izidi volitev le delno zadovoljni, ker ne izražajo volje najbolj zdravega jedra našega ljudstva. V nekaterih občinah je volila samo polovica vpisanih volivcev, ker so ljudje po svetu, izseljencev ni bilo in jih ne obsojamo, ker vemo, v kakšnih težavah se nahajajo zaradi ekonomske krize, ki je zadela državo, v katerih delajo in živijo. Bojijo se odpuštov. Dežela pa jim ni hotela priskočiti na pomoč, kakor so zahtevale njihove organizacije, da bi jim povrnili vsaj potne stroške. Na vsak način so zadale te volitve hud udarec nazadnjaškim in reakcionarnim silam in njihov izid predstavlja začetek novega obdobja v naši zgodovini, ne samo po občinah, temveč tudi v gorski skupnosti naših dolin, ki bo delno spremenila svojo politično fiziognomijo. Poslej bomo vodili z večjim uspehom in večjo močjo boj za obnovo Benečije.

Na srečanju naših emigrantov v Bülachu.

PO TAMINESU BÜLICH PRI ZÜRIGU

Prisrčno srečanje z našimi emigranti ob praznovanju 30. obletnice osvoboditve

NASTOP STALNEGA SLOVENSKEGA GLEDALIŠČA IZ TRSTA, ANSAMBLA VESELI PLANŠARJI IN ANTONA BIRTIČA PRED 500 IZSELJENCI V STATHALU

Büllich je lepo, čisto in simpatično mesto blizu Züriga. Vsaj takšen vtis napravi na turista. Seveda, če moraš tu živeti kot emigrant, je stvar drugačna.

V Büllich smo prispeli z avtobusom v petek 6. junija okoli polnoči po našem času. Blizu hotela so nas pričakali voditelji sekcije Zveze beneških emigrantov v Zürigu. Z avtobusom smo se tja pripeljali skupaj z ansambлом Stalnega slovenskega gledališča iz Trsta, voditelji osrednje organizacije Zveze emigrantov Del Medica in Conta, predsednika beneškega planinskega društva Joška Kukovca, odgovornega urednika našega lista Predana in vodjem društva beneških godcev Antonom Birtičem, katerega sta spremljala pevca Franko Kukovaz iz Marsina in Adrija Gujon iz Tamora nad Mažerolami. Naslednji dan popoldne so se pripeljali direktno iz Ljubljane še Veseli planšarji.

Ob sobotah so v Švici proti dela, a predstavniki tamkajšnje sekcije naših emigrantov so imeli tisti dan polne roke dela. Sli smo jih pogladat. Vsak je vedel, kam mora dati roke. Bilo je ganljivo videti skupino desetih naših mladincev, kako so se marljivo pripravljali na svoj praznik. Treba je bilo

razporediti mize in stolice za številne udeležence kulturnega večera. Treba je bilo pripraviti pijačo in jedačo ter vsa potrebno posodo. Nad 350 ljudi je bilo mize že rezervirane, a zvečer jih je prišlo nad 500.

V soboto, 7. junija, popoldne so pripravili okroglo mizo, kjer so debatirali o težkih problemih emigracije. Ko je bila debata že v teku, je prikorakala v dvorano skupina 50 emigrantov iz Belgije, članov sekcije iz Taminosa. «Belgijci» so prinesli na srečanje vzdušje veselja razpoloženja. Prisotni so jih sprejeli s ploskanjem.

Okroglo mizo je odprl sekretar Zveze slovenskih emigrantov iz Benečije Dino Del Medico, ki je takole začel: «Če nas je sedaj tukaj toliko in nas bo zvečer še več, to pomeni, da je slovenski narod živ in zdrav in da se Beneška Slovenija prebujajo kljub temu, da je še daanes, 30 let po osvoboditvi, zatirana in da hočejo reakcionarne sile povsem uničiti njeno slovensko prebivalstvo. Precej naših očetov in bratov se je borilo za svobodo proti nacifašizmu pred 30. leti. Tudi nekateri od tu prisotnih ste se borili v NOB za svoje pravice in za boljše življenje. Teh pravic, ki jih priznava ustava italijanske

republike, katera je sad vašega boja, jih ne uživamo in vi ste se spremenili iz partizanov v emigrante. Toda stvarni se spreminjajo.

Vedno je več ljudi in kulturnih društev, ki nas podpirajo v našem boju. Vedno je več ljudi, ki se borijo, da bi se stara politika, politika, ki negira naš obstoj in naše pravice, prenehala. Nismo več pripravljene prenašati krivic. Želimo se vrniti domov. Zahtevamo delo in za služek na svoji zemlji. To smo jasno povedali na deželni konferenci o emigraciji v Vidmu in na državni konferenci v Rimu, kjer smo predložili z drugimi emigrantskimi organizacijami skupne dokumente. Načrti nazadnjaških sil, ki stremijo po našem uničenju, doživljajo v zadnjem času poraz za porazom in slovenska manjšina v videmski pokrajini zahteva iz dneva v dan bolj glasno svoje pravice» — je poudaril govornik in nadaljeval: «Praviho nam, da se pri nas ne more razviti industrije, ker živimo v hribovskem svetu. Ni res, da se ne more ničesar napraviti, manjka samo dobra politična volja. Poglejte tu v Švici, kjer smo sedaj, ali niso bolj visoki hribovi kot pri nas? Poglejte pa koliko industrije! Poglejte na Južno Tirolsko (Nadaljevanje na 2. strani)

TISKOVNO SPOROČILO STALNEGA SLOVENSKEGA GLEDALIŠČA V TRSTU

Izvršni svet Stalnega slovenskega gledališča v Trstu je obravnaval finančni položaj in upravni status ustanove.

Z obžalovanjem in največjo zaskrbljenostjo je sprejel na znanje izjavo ministra za turizem in prireditve Sartija, da tudi v sezoni 1975/76 Stalno slovensko gledališče ni vključeno v seznam stalnih italijanskih gledališč. To je v nasprotju z odgovorom ministra Sartija na vprašanje poslanca Albina Škerka v parlamentu dne 3. januarja 1975, v katerem je rečeno: «Ker vse kaže, da ima tržaško slovensko gledališče vse značilnosti za vključitev med gledališča z javno upravo, bomo proučili to vprašanje med sestavljanjem okrožnice za gledališke dejavnosti sezone 1975/76».

Izvršni odbor je sprejel na znanje obljubo poslanca Belcija, da se bo zanimal na ustrezen način za zakonsko ureditev pravnega statusa Stalnega slovenskega gledališča, in izjavo ministra, da želi v kratkem času dokončno rešiti to vprašanje, kot tudi naklonjenost, ki jo je za tako rešitev pokazal tajnik tržaške federacije Krščanske demokracije Dario Rinaldi.

Znano nam je, da se SSG bori že dalj časa s težkimi finančnimi težavami, zato je zavlačevanje po ureditvi pravnega statusa edinega slovenskega gledališča v Italiji tembolj vredno vse obsodbe.

Da se čimprej uredi to vprašanje, smo globoko zainteresirani tudi mi beneški Slovenci, saj prispeva prav to gledališče velik delež za oživiljanje in razvoj naše kulture.

POZITIVNI VOLILNI REZULTATI PO NAŠIH DOLINAH SAD DOLGOLETNEGA DELA DEMOKRATIČNIH SIL IN SLOVENSkih KULTURNIH DRUŠTEV

PORUŠENA MIT IN MNENJE, DA NA LISTI DC PRIDE LAHKO VEDNO IZVOLJEN VSAK. VOLILCI SPREJELI APEL NOVEGA MATAJURJA. VOLILI SO ZA MOŽE. IZTRGANI KOMUNI IZ ROK DC: GRMEK, SOVODNJE, SREDNJE, PRAPOTNO IN GORJANI (MONTENARS).

REZULTATI ZA PROVINCIALNI SVET

KOMUNI	PCI		MSI-DN		Fog. furlan 1975	PRI		PSDI		PSI		Unità pop. 1975	PLI		MF	DC		PSIUP
	1975	1970	1975	1970		1975	1970	1975	1970	1975	1970		1975	1970		1975	1970	
Ahten	269	229	43	56	19	10	14	106	155	209	117	31	6	29	63	614	742	55
Fojda	431	301	68	40	8	30	29	88	148	210	190	40	20	26	58	1.218	1.287	66
Speter	236	145	35	38	5	31	11	136	262	318	304	19	49	17	7	721	639	32
Dreka	37	4	9	5	2	3	2	35	62	59	49	1	1	1	0	212	280	6
Grmek	75	45	14	18	3	13	2	63	178	85	33	2	2	4	3	343	325	10
Praprotno	70	51	19	21	6	8	3	324	209	41	68	4	1	12	3	334	404	17
Podbonesec	72	34	28	12	1	5	3	192	147	58	41	10	7	11	2	953	1.206	6
Sv. Lenart	55	31	30	35	4	8	4	107	305	140	72	3	12	9	4	547	506	15
Sovodnje	107	54	21	41	3	2	1	155	168	93	46	5	8	4	0	333	391	4
Srednje	52	13	5	6	11	3	1	209	227	31	16	4	0	0	2	277	330	4
Brdo	81	28	18	15	3	6	3	37	69	183	237	3	2	3	36	394	467	7
Gorjani	68	59	24	20	2	4	10	13	29	133	65	4	3	6	13	189	177	18
Neme	394	532	108	79	13	20	27	130	137	264	145	25	32	61	95	988	989	51
Tipana	94	78	27	17	3	2	5	149	123	93	120	5	4	2	6	492	536	3

TAKOLE BODO SESTAVLJENI NAŠI KOMUNSKI SVETI:

SPJETAR

DC - Gino Corredig, Gino Becia, Marcello Bevilacqua, Elio Birtig, Marco Blasutig, Claudio Bordon, Giuseppe Mattelig, Renzo Onesti, Dario Pittioni, Mario Scignaro, Silvio Venturini, Ferruccio Zufferli.

LISTA CIVICA - Claudio Adami, Giuseppe Marinig, Renato Qualizza.

SREDNJE

PSDI - Qualizza Romeo, Durjava Antonio, Veneto Vincenzo, Zufferli Giovanni, Timpani Raffaele, Qualizza Giuseppe, Balus Franco, Drecogna Maurizio, Dugaro Ferruccio, Saligoi Luciano, Bledig Adriano, Floreancig Giuseppe.

DC - Predan Aldo, Rucchin Giuseppe, Crisetig Augusto.

FOJDA

DC - Giuseppe Basso, Marino Belligoi, Marino Bertolutti, Arrigo Bertossi, Marino Ca-

ruzzi, Roberto Celledoni, Giovanni De Luca, Lorenzo Fattor, Paolo Giavitto, Federico Grandi, Carlo Gubiani, Leo Iacobuzio, Romano Perabò, Giampaolo Pividori, Ermanno Toffoletti, Elvio Zani.

PCI - Renato Iuri, Pietro Moroso, Dino Miconi, Diego Perabò.

GRMEK

RINNOVAMENTO - Bonini Fabio, Canalaz Lucio Paolo, Canalaz Romano, Floreancig Gianni, Gariup Renzo, Marinig Giorgio, Marinig Lino, Rucchin Armando, Rucli Renzo, Sdraulig Giuseppe, Vogrig Elio, Zufferli Rosina.

DC - Ruttar Mario, Vogrig Luigi, Chiabai Natale.

DREKA

DC - Livio Cicigoi, Umberto Cicigoi, Renato Crainich, Dario Drescig, Silvio Floreancig, Liliana Namor, Mario Namor, Silvano Rucchin, Pietro Scuderin, Gianni Tomasetig, Pietro Trusgnah, Sergio Zufferli.

PSI - Mario Bergnach, Gino Cicigoi, Ettore Trusgnach.

SV. LJENART

DC - Luciano Bledig, Giuseppe Valentino Chiuch, Lino Clinaz, Augusto Lauretig, Pio Francesco Macorig, Renato Luigi Osgnach, Giorgio Predan, Luciano Pietro Simaz, Renato Giuseppe Simaz, Aldo Giuseppe Stanig, Giuseppe Antonio Tomasetig, Raffaele Vogrig.

LISTA CIVICA - Crisetig Beppino, Bernardini Augusto, Obit Eugenio.

SOVODNJE

PSI-PSDI - Dus Basilio, Marchig Marino, Martinig Lorenzo, Petricig Elio, Podorieszsch Giorgio, Ros Daniele, Velicz Pietro, Vogrig Pietro, Zuanella Pietro.

DC - Emilio Cudrig, Renato Massera, Giovanni Pagon, Giuseppe Trinco, Marcello Velicz.

Podbonesec

DC - Paolo Brescon, Mario Domenis, Franco Gubana, Antonio Manzini, Nicola Marsiglia, Mario Melissa, Giovanni P. natto, Sergio Qualla, Giuseppe Romano Specogna, Pio Specogna, Giorgio Vogrig, Luciano Zorza.

PSDI - Silvano Domenis, Vittorio Iuretig, Camillo Melissa.

PRAPOTNO

PSDI - Ivo Napoli, Mario Codromaz, Giordano Pizzulin, Vincenzo Sirch, Luciano Marinig, Bruno Petrusa, Guido Marinig, Mario Cabai.

DC - Luciano Berdussin, Bruno Bernardo, Silvano Macorig, Danilo Marinig, Mafalda Orsettig, Marino Quercig, Clinaz Giovanni.

TIPANA

DC - Fortunato Tomasino, Attilio Levan, Giovanni Zusino, Gino Berra, Renato Spelat, Bruno Noacco, Evaristo Melissa, Giuseppe Filippig, Gino Sturma, Ettore Sedola, Giovanni Miscoria, Alberto Tomasino.

PSDI - Berra Roberto, Noacco Ezio, Vazzaz Franco.

BARDO

DC - Mizza Renato, Lendaro Giovanni, Jacolutti Valerio, Lendaro Livio, Battoia Ezio, De Bellis Pietro, Negro Egidio, Pinosa Giorgio, Negro Franco, Sinicco Guido, Mizza Giovanni, Sinicco Sergio.

UNIONE DEMOCRATICA VAL TORRE - Cerno Guglielmo, Molaro Dario, Negro Nilde.

REZIJA

DC - Barbarino Antonio, Beltrame Pericle, Bobaz Luciano, Bartolotti Dario, Buttolo Luigino, Clemente Danilo, Cossatti Lino, Di Lenardo Sergio, Gri Giovanni, Letig Antonio, Madotto Renato, Paletti Antonio.

PSI - Paletti Gino, Di Floriano Umberto, Di Lenardo Giuseppe.

GORJANI

PSI - Castenetto Augusto, Dusefante Eliseo, Ermacora Vittorio, Fadi Bruno, Fadini Vittorio, Fratte Sergio, Lucardi Rina, Micco Renato, Placereani Giordano, Pontinelli Agostino, Ridolfi Enzo, Zanitti Amerigo.

DC - Aldo Placereani, Sergio Manganelli, Italo Zanitti.

AHTEN

DC - Romano Binutti, Giovanni Cislino, Enzo Degano, Giulio Emerati, Umberto Giuseppini, Gianfranco Ronchi, Giordano Scubla, Marcellino Tomasino, Renato Tracogna.

SINISTRA UNITA - Gianluigi Silvestro, Maria Lidia Brovedani, Sergio Petri, Italo Fattori, Aldo Binutti, Giuseppe Cracigna.

Matajur.

Takole so votali po Italiji 15. in 16. junija

Stranke	Reg. - Prov. 1975		Reg. - Prov. 1970		Politiche 1972	
	Voti	%	Voti	%	Voti	%
PCI	11.263.173	32,4	8.364.992	26,9	9.032.468	27,5
PCI-altri	—	—	2.024	—	—	—
PSIUP	—	—	1.039.732	3,4	642.110	1,9
PDUP e PDUP-AO	442.278	1,3	—	—	220.864	0,7
PC marxista-len.	—	—	11.853	—	93.426	0,3
MPL	—	—	—	—	117.496	0,4
PSI	4.193.146	12,1	3.263.981	10,5	3.172.962	9,7
PSDI	1.964.384	5,6	2.155.396	6,9	1.692.490	5,1
PRI	1.145.700	3,3	945.510	3,0	944.697	2,9
DC	12.367.000	35,6	11.856.832	38,1	12.717.211	38,7
PLI	879.595	2,5	1.480.476	4,8	1.282.028	3,9
MSI	2.388.054	6,9	1.933.383	6,2	2.873.840	8,8
Desne	—	—	7.579	—	—	—
Drugi	128.126	0,3	61.263	0,2	42.839	0,1
SKUPNO	34.771.495	—	31.123.021	—	32.832.431	—

Grmek - Vasi Platac, Gorenje in Dolenje Brdo, Lesa in v ozadju Hum. Po dugu slabi uri je spet zasijalo sonce.